

ЭДИЙН ЗАСАГ,
ХӨГЖЛИЙН ЯАМ

**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН
НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХТЭЙ ХОЛБОГДОН ГАРАХ
ЗАРДЛЫН ТООЦОО**

2023 он

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙН ЗАРДЛЫН ТООЦООНЫ ТАЙЛАН

НЭГ.ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг /цаашид “хуулийн төсөл” гэх/ хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан **Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлын тооцоо хийх аргачлал** /цаашид “аргачлал” гэх/-ын дагуу тооцлоо.

Үнэлгээ хийхээр сонгож авсан хуулийн төслийг хуулийн шинэчилсэн найруулгын хэлбэрээр боловсруулсан байна. Хуулийн төсөл нь шинэчилсэн найруулгын хэлбэрээр бичигдэж байгаа ба уг хуулийн төсөлд иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад шинээр болон өмнө гүйцэтгэж байсан үүрэгт шинээр нэмэгдсэн, эсхүл хасагдсан чиг үүргийн хүрээнд үнэлгээг хийнэ.

Хуулийн төсөл нь гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, хөрөнгө оруулалтын орчинг сайжруулах, гадаадын хөрөнгө оруулагч этгээд Монгол Улсад хуулийн этгээд байгуулах, бизнесийн үйл ажиллагаа явуулахад үүсэж буй хүндрэл, дарамтыг бууруулах мөн хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын эрх, үүргийг хуульд тусгах, хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргээс давхардлыг арилгахад чиглэсэн бөгөөд аргачлалд заасны дагуу хуулийн төслийн зохицуулалтаар шинээр орж байгаа чиг үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцсон болно.

Тус хуулийн төсөл батлагдсанаар уг хуулийг хэрэгжүүлэх иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллагад үүсэх зардал, ачааллыг тооцож, үүнийг хялбарчлах, бууруулах талаар санал боловсруулахад энэхүү тайлан чиглэгдэх болно.

ХОЁР. ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД, ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГАД ҮҮСЭХ ЗАРДЛЫГ ТООЦСОН БАЙДАЛ

Зардал тооцсон субъект:

Хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тооцоход дор дурдсан нийтлэг зарчмыг баримтлан ажилласан болно:

- Төрийн байгууллагын гүйцэтгэх үүрэг нэг бүрийг оновчтой тодорхойлох;
- Үүрэг гүйцэтгэхэд зарцуулах хугацааг тогтооход бодитой хандах;
- Бодит тоо баримт, мэдээлэлд тулгуурлах;
- Аргачлалд заасан тооцоо хийх үе шатыг баримтлах.

“Аргачлал”-ын 1.5-д заасны дагуу дараахь 3 этгээдтэй холбогдон гарах зардлыг тооцов.

1. Иргэнд үүсэх зардал;
2. Хуулийн этгээдийн зардал;
3. Төрийн байгууллагын зардал.

1. Иргэнд үүсэх зардал

Хуулийн төслийн хүрээнд иргэн гэдэгт хуулийн төслийн 3.1.4 дэх заалтын дагуу “хувь хүн /Монгол Улсын иргэн, Монгол Улсад цагаачлан оршин суух зөвшөөрөл авсан гадаадын иргэн болон харьяалалгүй хүн”-ийг багтаан үзсэн болно.

Дүгнэлт: Хуулийн төслөөр иргэний хувьд нэмж гүйцэтгэх үүрэг үүсэхгүй тул иргэнд шууд үүсэх зардал байхгүй болно.

2. Хуулийн этгээдийн зардал:

Хуулийн төсөл нь одоогийн хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах цаашилбал гадаадын хөрөнгө оруулагчдыг Монгол Улсад хөрөнгө оруулж, бизнесийн үйл ажиллагаа явуулах бололцоог нэмэгдүүлэх зорилготой. Энэ зорилгын хүрээнд боловсруулсан хуулийн төслийн нэмэлт зохицуулалтууд нь

хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа явуулж байгаа хуулийн этгээдэд эерэг нөлөөтэй бөгөөд ямар нэгэн илүү үйлдэл, зардал үүсгэхгүй.

Дүгнэлт: Хуулийн төслөөр хуулийн этгээдийн хувьд шууд үүсэх зардал байхгүй, харин гадаадын хөрөнгө оруулагчид зардал талаасаа илүү таатай орчин бүрдэж байна.

3. Төрийн байгууллагын зардал:

Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага:

Хуулийн төсөл батлагдсанаар Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын тухайд зарим чиг үүрэг нь Хөрөнгө оруулалт худалдааны газарт шилжсэн тул тус байгууллагад шинээр орон тоо нэмэх, бүтэц өөрчлөх шаардлагагүй байна. Иймд төсөвт ямар нэгэн зардал нэмэгдэхээргүй байна.

Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага:

Монгол Улсын Их Хурлын 2022 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдрийн 69 дүгээр тогтоолоор Хөрөнгө оруулалт худалдааны газрыг “Төрийн захиргааны байгууллын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч”-д оруулсан байдаг.

Үүний дагуу Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 02 дугаар сарын 01-ний өдрийн 37 дугаар тогтоолоор Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газрыг байгуулж, орон тооны хязгаарыг 30 байхаар тогтоосон.

Харин одоо хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Хөрөнгө оруулалтын тухай хуульд тус байгууллагын талаар болон түүний чиг үүргийн талаар ямар нэгэн зохицуулалт тусгагдаагүй.

Хуулийн төслийн 11 дүгээр зүйлд Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүргийг тодорхойлсон ба уг хуулийн төсөл батлагдсанаар хуульд заасан чиг үүргийг Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар хэрэгжүүлэхээр байна.

Хуулийн төслийн 11 дүгээр зүйлд “11.1.Хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

11.1.1.хөрөнгө оруулалтыг татах, хадгалах, өргөжүүлэх зэрэг хөрөнгө оруулалтыг дэмжихэд чиглэсэн цогц үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх;

11.1.2.хөрөнгө оруулалтын талаарх эрх зүйн орчин, дотоод зах зээлийн таатай нөхцөлийг хөрөнгө оруулагчид сурталчлах, мэдээллээр хангах;

11.1.3.хөрөнгө оруулагчид хөрөнгө оруулалтыг төлөвлөх, хөрөнгө оруулалт хийх, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааг тогтвортой үргэлжлүүлэх, өргөтгөх, хадгалахад мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх замаар дэмжлэг үзүүлэх;

11.1.4.хөрөнгө оруулагчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах чиглэлээр дэмжлэг, үйлчилгээ үзүүлэх;

11.1.5.хөрөнгө оруулалттай холбоотойгоор төрийн бусад үйлчилгээний талаар зөвлөх болон цахим нэг цонхны үйлчилгээ үзүүлэх;

11.1.6.хөрөнгө оруулалт татахад зөвлөгөө өгөх, дэмжлэг үзүүлэх, сонирхогч этгээдийг мэдээллээр хангах;

11.1.7.хөрөнгө оруулалтын орчны чиглэлээр төв банк, төсөв, санхүү, хөдөлмөр эрхлэлт, татвар, гааль, нийгмийн даатгал, бүртгэл, гадаадын иргэн, харьяат, газар, чөлөөт бүс болон шүүхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллагаас хөрөнгө оруулалттай холбоотой статистик мэдээллийг улирал, хагас, бүтэн жилээр гаргуулж, нэгдсэн статистик мэдээллийг гаргах;

11.1.8.хөрөнгө оруулалтын асуудлаарх мэдээллийн санг хөтлөх;

11.1.9.хуульд заасан бусад.” гэж заасан байна.

Дээр дурдсан чиг үүргийн дагуу хөрөнгө оруулалтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь хөрөнгө оруулалтын орчныг сурталчлах, зорилтот улс, бүс нутаг, эдийн засгийн салбар, тэргүүлэх чиглэлээр хөрөнгө оруулалт татах, зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлэх, төслийн нэгдсэн мэдээллийн сан үүсгэх, төслийн бэлэн байдлыг хангаж чадавхжуулах, төрийн үйлчилгээг үзүүлэх цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ба тус газрын байгууллагын зүгээс батлагдсан орон тоо, төсөвтөө багтаан хэрэгжүүлэхээр байх ба төсөв шаардсан нэмэлт ажил, чиг үүрэг хуулийн төсөлд тусгагдаагүй байна.

Тухайлбал, хуулийн төсөлд хөрөнгө оруулалтын тодорхойлолт олгох ажил хасагдсан, тогтворжуулах гэрчилгээ авах, хөрөнгө оруулалтын талаар гомдол гаргах, шийдвэрлэх ажиллагаа цахим хэлбэрээр явагдахаар тусгагдсан байх тул тус ажиллагааг гүйцэтгэх албан хаагчдын ажлын цагийн ачаалал, бичиг хэргийн зардлыг багасгахаар байна.

Иймд хуулийн төсөл батлагдсанаар Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газрын чиг үүрэг хуульд тусгагдаж, үйл ажиллагаагаа явуулах эрх зүйн орчин бүрдэж байгаа ба батлагдсан орон тооныхоо хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулах тул төсөвт зардал нэмэгдэхгүй байна.

Мөн түүнчлэн хуулийн төсөлд дээрх хоёр байгууллагаас бусад төрийн байгууллагад шинээр орон тоо нэмэх, нэмэлт санхүүжилт шаардагдах чиг үүрэг тусгагдаагүй байна.

ЕРӨНХИЙ ДҮГНЭЛТ:

Зардлын тооцооны судалгааны үр дүнд Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон иргэн, хуулийн этгээд, холбогдох төрийн байгууллагад нэмэлт зардал гарахгүй, төсөвт дарамт учрахгүй нь тогтоогдов.

---oOo---